శ్రీమత్ రామానుజాయనమః

శ్రీ సీతాలక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్న హనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర 115

పరబ్రహ్మణే నమః

శా॥ శ్రీవరమాశ్రితమిత్రసూర్యవర్ధనయురాజీవదివ్యకరఘంబుని
శశ్రీమోపేతమునిప్రసన్నహృదయున్ రాద్ధాంతవారశ్రుతా
గ్రామసారమిసమిశారసంఘసన్నారాధారంబున విభుళ్ళు శ్రీ
రామబ్రహ్మ సమర్వనిత్యానమిథుపారావార సంపత్తముల్ ।

శా॥ ఆరోగ్యంబు సమస్తసంపదలు దీర్ఘాయుష్యములం గీర్తియున్
దారాపుత్రప్రభావాదిసౌఖ్యములు భక్తశ్రేణికింగూర్చువి
స్తారానుగ్రహమొప్పలోకములజప్రేంచెలు చున్నటి సీ
తారాముల్ జగదేకమాతనదలో ధ్యానింతునశ్రాంతముల్ ॥2

ఇట్లు మదీయేష్టదేవతా ప్రార్థనంబానరించి ధనంజయ
విజయంబునకుం గథాక్రమంబెట్టిదనిన మహాభారతంబునన్
కొంపుమున్నై వైశంపాయనుండు జనమేజయునకిట్లనియెన [illegible] వ
నంభ్రాసురశ్రద్ధ దమేశ [illegible] గాధవారణంబానర్చినము ఖునాటిసూ
రోనదయంబున మరోనధనుండు భీష్మద్రోణాది మహావీరులంగూడి [illegible]
యుపశ్లోకంబునకరిగి దానికినుత్తరభాగంబున మండుగోవులనపహ
రించినగవా [illegible] నరశ్వపారుండై పురంబుసొచ్చి విరాటుండు వినితె
అంగటింగియుత్తరునితోనిట్లనియె ॥3

సావేరిరాగము. ఆదితాళము

వినవమ్మ తల్లి విరాటునందన విశదముగ నకుని
వినుగ నినుగనించి కనికరించి సభ (నల్లజనములోన జనకుండేప్పుడు
నుబల్కవినుతి(జేసి ఘనతమె ॥ అ(జే పుమ్మగనుకనిపుణనికి(బోవల
యుబళ్లి విసముగ వారు వీరులగారు గల్పుటకు ద్వారావరసూరుడైనకా
రవులు మము(జేరితా ॥ ఆమాటసేసియావుల బారు(గాంచుదా
రివట్టి దేవర వారికడకు(దెలపవచ్చినాండను గవినుత పటుపరాక్రమ
ముగలమాతండ్రి విరటు(డేగెనునిన్నటిదినమున నెచ్చటనో రణాలంప

ధనంజయ విజయము.

116 బృహన్నలనెడి బాలాలస్యము చేయకన్న వషపర్వనటా మణిని
మహారాంతలాంపు మా॥ వినుము॥ 4

~~తోడి~~ తోడి

అనియాగ్రహించు ఉత్తరుని గాంచియు గనామము కొలలోను
వినుమాంచిన వీరులు గలరా యని నేర్పు దంబులకంగాను 25
వినుమాంచిన వీరులు గలరా యని నేర్పుదంబుల కంగాను
వగ బృహన్నల యుత్తరుం డు మాడిన ఉడుయు వచనము ద్వంబున నాభిరుచి
చెప్పనియా 26

జంఝూటి రాగము. ఝంపతాళము॥

సారథి తగినవాడు లేడే యోగ్య గనాకిట సారథి॥
వారధము లన మారుని రథి, వైరుల దాడు ఉమా బుగడి యుదు
సారథి గా రసంబులు వెదారు వమార్గ నే సంధింప గ్రాహంబు
నవాబ్ది దారకులు నిల్ప తెలుకా రవి సన్నివారించ గనంత
సారథి గా సి గారవెంకటదాసు నెవతర ని దాసు నేయును కంఠ
సర్వరులను గ్రహాసు తోనట్టు బ్రసిగా పులదెత్తు గసారథి॥ 7
వగ వత్సముయుంబున సమానమ్మ యుటు యూంజ్మ సెనివేశ సర్వ
~~[illegible]~~ గ సాంచిన ఉత్తరుంగాబెంగించిన తండ్రి ఇనయు
ము॥ అరిసేన నెన్నటి ఘుస్రము స్వదను భా, బాల జన్మ తనా సంబుని
జ్జ రణాంతా మణిశాపము గండ సిని సర్వ స్థలగాననిభూ
వరపుత్రు లిప్పించి తెచ్చి దనుగో వర్గంబు నెట్లైనను
త్రిపురాంతకుని కవచము సంగమున ఉత్తరవధూత్రం సంబుతానెగియుక
వగవాంచా రివిరాటు నందనునకు బృహన్నల ప్రభావంబె తెంగించి
చిసారథి గా కై కొమ్మని బోధించిన నతండు పరివారసంబు గా
నిట్లనియె 10

హిందుస్థాని తోడి. ఆదితాళము

సైరంధ్రి యేమి మాటలమ్మా॥ [illegible]
యుమా॥ సైరంధ్రి॥ నా, సారథ్యము రయక బోరన వచించెదవ
సైరంధ్రి॥ నాడి మించే దోడు గాంచన వారితో యుద్ధంబున కేనే
తెల్పుచున్న వాడు, నీవిది రూపంబు నాకు దోడై యుట్టి వాడు

వంగకథ

మెలుంగు రాత్రిద్రా, పెంపు జాంధవపతి తివిరాజు 117

చాలుగ సైరంధ్రిగ కనుగొ తోడ వెంట బాంధవ సేన చూడా

సుధేష్ణ చరణము నకు ంబు విను తిరిగి చేసి నారద తరచలా ద్రౌపది

నవైరులదోషి, సుదేష్ణ, సరసపదము లనేసి యాసి మాత్ర బారవేస

ము నమ్ము బట్టి మానవ పరంపరలు దయనసి గ సైరంధ్రి గ 11

చ॥ అనవిని యాజ్ఞసేని మూడ, మానక చెప్పె సవాసైరంధ్రి సం

దేన యుగము పై దేవుని పదమును చాల్చినన మెలుపుతండ మోఘ

చనచతురుండు సాంత్వము, వర్తలచాల్చిన వలెలంటు

భానున కుసుమాంకుడై జయము గాల్చి నరుం పది బాలకుమ్మట్టి

ఆ॥ అని వినన తర్పణము పనిం తరకంటవ లంతు లాము లాపె సాంత్వము చి

తెమ్ము వంగద్రోవది చేసు యుత్తరకన్య వంతుల యన్న కడము చాలు

వ॥ అమ్మ వేలమ్మనము నమస్కరించి యున్న 12

నమః 13

శ్రీరాగము. ఆదితాళము

వెమ్మ చదువులయన్న గవేవెల వెమ్మ గవెమ్మ గ వె

మ్మనా జోకోరులుగ్గమ్మ, వారయన్న కునారధి గమ్మ, భీకరంబైన

నమరమ్ము నందునేనెన వెసి జయమ్ము, గలుగు నట్టుల భయంబిమ్మ,

నెఱ, నమ్మ నవారల నిమ్ము లచ్చోసు, మమ్ము గాల్చి నయనమ్మ

బ్బుము వేగ వెమ్మ గ వె దాకట బాకి షష్ఠి రాలను గాచా, మొనగొడ్డ

వను చునిమా దవనమ్మ కమ్ముంచిన నామాద, మును చేల్లించి

వె మానులా దశము వారన్న దిగలు సువెగ వెమ్మ గ దాసి, మ

వ్వ వెంకట ఖన్ని గారిస్తు దాలగించెదు పంకను తి చేసి, వెలి

శాత్రాబాణము వేసి పగతుర ప్రాణంబులు దీసి, మా వేసి

మాతంమను చెచ్చి యమ్మ గవెమ్మ గ 5

వ॥ అనుచున్న విరాటపుత్రి వాక్యంబులు విను ద్రుపదసినేనట్టి సామర్థ్యంబు

లేనివాండైనను దేవదేవాలయంబులనివారణంబు లయగదా యని

వర్ణించి లేచి యుత్తరుని సమీపంబున కరిగి వనతండు సారథ్యంబా

చరింతువే యని వనయుద్ధసామాన్య రథిక లకడు గొంతకాలంబు చాణ్యం

ధనంజయ విజయము

118 బుసిసితింగాని తాపవృరమ వారథికు లక్ష్యం జేయునాపుమసెయను
టయు నుత్రుండు బృహన్నలా మదియసామర్థ్యంబున
నిచే తంబనిగొందు నిమిత్త మాత్రంబుగానుండు మస్త్రంబుల రథం
బునకు (బూన్చు) మున (శ్రేష్ఠ వాయు శాలుకుంజనిన వాజగానే యుంబు
ల మ్మానవారేతున్నని గాంచి వేంపారవంబాపరించె నంతన పృ్మాను
పు(లా మకియోగ్యం ధవ్వ చమస్త్ర యంబును రతాంగంబునకు బంధిం
చిన నిరీక్షించి యుత్తరుం డొక్క కవచంబు దృష్టము నకొసంగిన వృక్షం
బును (బాటుత పువ్వు నను న పువ్వు (బాట్టుకుం దొడిగిన నుత్త
రుండు మంనవా సింహాసన్ని యట్టి యు విపకి పారథ్యంబా
న్నం బూనవృ్నిటు నిర్వృ విరోధి రథారూఢుండయ్య ఫల్గునుండు
నాగలయుంమ గూర్చుండెన యస్త్ర విసరంబున (జేటిజన పరివృత
యుతునుత్తర కన్న రథంబున మొరపించి సవ్యసాచి కిట్లనియె 16

క॥ అరుల జయించిన పిమ్మట। బరవస మున వారని త్రిపాగల నల్లన్
వారియించి తెండు బొమ్మల। కిరవుగ (బొత్తికల (జేయనంచని

ననినదె 17

వ॥ అనిన ఫల్గునుండు సీవ యాశయుంబునకుం
తోషించి యుపద్రుతావస్థ గాంచి సమరంబున జయంబు వచ్చును
కబురునని దీవించి యున్న పుత్తో సుత్తర కిట్లనియె 18

క॥ మీ మంత వారమైనం। గ్రామంబున (బగలాదెల్ప గల్గిన చోనీ
గామము సఫలము గాంచు। వామపువులను వారిపాగలంబా
తెత్తుదె 19

వ॥ అని వచించి పట్టణంబు వెడలుటయు గొంత దూరంబు రిగిన పిమ్మ
ట మహాతాపహంబున నుత్తరుండిట్లనియె 20

తోడి రాగము. చతురశ్ర జాతి

తోలుతోలుపోబృహన్నలా గరథంబు వేగ గరో
లు గ చాలుచూలు వింతసవు జాలమేలసేనవు, కాలుకాలుగడ
వకుండ బాలు మానివాపు బల గ తోలుగ అలసన మాలెల (జేయ
నాలుగుంపు దూరమాలెనల మంచబుద్ధిమాన (జాలవవా

తే॥ లు కొని గతియని దారి తెలివి మెండగు దేవా యత్నాగా(
తెలిసి నట్టివా రు వమ్ముల రాష్ట్ర చానిసే రామల్ల(తెల్ప వలెన్ ॥ 119
॥ దాని నేనం దగా నుండనికే, దస తత్వ మునాగ్వ నగనేల్ల, ధావ సమన్నతో
నమును తెలిసి, యనిని కపిం డులమ వారథు లనా, జానయుంబుల రూ
పు మరావి దను, గానవం నటూళ్ళ పరదు(దగుసి, తానా ఘనిన
స్థితి(గాదం పుచు(గదలు ॥ 21
వ॥ అని పన్నాగ శింపుచు(బాపుచుండ(గాం డొవ్వ స పటికగృహా
గంబున ॥ 22
సీ॥ నేలి చెప్పుల(గొండలాని(మూల్ప(గ(బాలు, పులు సంఘము నర్పు బృందాంతములు
తోగ [illegible] గాంగతేజేల మగ పొడి నాగిమ ఋషు, సైంధవ పొందవేల పొష్కారవమలు
తెరం టుపట్టి తోవకడి కాన(బాలు, ఘనభటు లేనియు పటంగారములను(
జేలు వలమన్నని కలసటు(గలిగించు, దివ్యచ్ఛ తాంగ ప్రధి సవనములు
శంబీనటం కృతులు సూరశే మ రక్ష త, సింహా రముయుగల మురు సేనచాయ(
బాల(బూంచి విరాటభూం పాల [illegible] తనయు(। దచ్చు రువు(గాంచివెడి
తోనని యెనిట్లు ॥ 23
తే॥ కుడి చి కూర్చుండి సా మ్యముల్గా నెడునేను। కారపులతో డ(బవరంబు గో
రుటెన్న। రపాజ లంబుల లోవిసారంబుక్రొవ్వి। గోలమును(గబళించిన కర
ణిగాదె ॥ 24

బెహాగ్ రాగము. చతురశ్రజాతి

వలదు వలదు పడ్డ నా వాక్యములాలించి ముం
దటి కేగ॥ వలదు॥ చలమున(గౌరవ సైన్య పటుత్వము, తెలియక నిన్ను
ట(డెచ్చితినిగాని॥ వలదు॥ సరసి జాక్షులకు నెరవ
గ విద్యలు, గఱపి నేర్పియుని పరుగి డ(బోకిది, దురము క్రూరవనిక
రము జగాన దృసరులన్నైన దుష్కరము నిలువ(బో॥ వల॥ కడు దిట్టలు
ద్రోణు(డు ద్రోణానందను(డు కృపుండు భీష్ము(డు కర్ణాదులు,
కడ(గి శరములేయ వేల్పుల్లైనను, సుడి వడి గడగడ వడకు దురంత
టి, కడి(దిముగల(డెగ(బడి యొదిర్చి పొడవడగనేల వేంకటాఖ్య వ
రదుని యుడుగులని మ్రానదాడుకులు గలుగవె ॥ వలదు ॥ 25

ధనంజయ విజయము.

వ॥ అని విన్నపంబులకు నగుచు నిట్లనియె ॥ 26

సీ॥ మునివినయ వరుస వమ్ములు గర్భమున్నెన నెనయు ద్రోణాంతవన్తెంత
సైన్యంబు (బునిగా)ల్చి సమరంబునకు (బొంచి) వేసునాధీశతాన్ప్రతనయు లెంత।
వైదిక కార్యనిర్వహనైనయ స్వత్వ ము తత్త్వసార పాచార్యనెంత
జాతిచే సూత్ర (క్షత్రి)త్రంబునే నెరపు రాజ్ఞానిష్ఠ మొంగురాననుఁ డెంత
నరుని భూరి (ద్ర)వసుల నేర్చక్తెయ మెంత, మరియుఁ దక్షిణ సొరులయు
నేమమెంత। త్రుణాములౌ (చా)(కె) వారల సమయుఁ జేసి। పసులఁగ
నిపోవుటి యుపారిపారుష్యంబు 27

చ॥ పదతులతో లపంతము లుపల్లి విరోధులఁ గాంచినంతనే
గడగడలాడి గోవులను (.) గ్రమ్మఱఁ జేయక యుండకే గిర్ర
బుడుతలు నవ్వరే యకటమ్యు వాయునపి వృత్తలమానహీనుఁడై
యొరులు భరించినందున (బృ)యాజనమున్ను విరాటునందనా ॥ 28

వ॥ అప్పుడు తలికి భూమింజయుండిట్లనియె ॥ 29

ముఖారి రాగము. చతురశ్రజాతి

జావరే జావరే బృహన్నలా ॥ జా ॥ మహాపరా
వన్నిన వేయంబుగా రివానిఁ దెచ్చి నా ధ్రవహావా నికిడు ॥ జావ
కురుప్రభుని మున్ను జారంబడిన మున్ను శరీరములు మన్నికరా వుత్రు
టిలా ॥ జావ ॥ ధరణీ వెంకటార్యుడు వసుఁ డుండగు, మురారి కృప
విరోధులను గాన రాకుండ మన్న పురంబుఁ జేరిన, వారా
లు గోవులు పాలభవములు స్వీకరింపవచ్చు ను పరాకొందకుము ॥
జావ ॥ జావ ॥ ~~28~~ 30

వ॥ తదీయ దైన్యంబుఁ గని వెండియుఁ గిరీటి యిట్లనియె ॥ 31

శ్రీరాగము. ఆదితాళము

ఎందుకయా యా విరాటునందనా భయము నందేవిటు
॥ ఎందు ॥ కందర్పాభియాతి సంక్రందనాది బృందారకబృందము

(సారదక) లంబలు విరోధి వయిందె మనసయి వచ్చిన నుండగవల
దయాన్వితబ్రాంతము గాని మందిరమును బ్రజంచితమౌనిం
దేవకయుండు మమ్ము విమందిలోన గనెందుగ యులాపతికి జనించి భూవి
నెల దలంచి యున్నాడవు బలుకగ్నుడై రులను గాంచి విలపించు
టకృష్ణమౌని జలజలరిక్తలు రాలిన బ్రెకోపకతరువులుగా
లిని సలసల వాంఛలు ప్రాగిన గళవళమొందుట తనుసగయుండు
స్త్రైరంత్రిమదయుభవ్వ సామర్థనంచెటగింపగ గాబ్రాంబముతో
డచిలించి తెరుదోలు మన్న వాడ। వారసి వెంకట దాసునిర్వైరుల
సూచ్చిదు వారికృప గోరి రక్షా మొసెయుదమ్ము తెలిసను గానిమ్మా
కొగనెందుగ 31

వ॥ అనిన విని విరాటునందనుండు మిక్కిలి దైన్యంబు జెందిశరశరా
సనతూణీరంబుల రథంబున బాఱవైచి యుపవ్వాప్ర మార్గం
బు బట్టి మహాజవంబున బరుగెత్తు చుండ, ఫల్గునుండాలో
చించి వారువంబుల పగ్గంబులు నాగలముడిచి రథంబు డిగ్గి కురుసై
[illegible] న్యాభిముఖుండై వెనుకకు బరుగిడిపోవు ఉడుగుల పా
రంబున నుత్తరుం బట్టి తెచ్చుటయునతం డిట్లనియె 32

సీ॥ మును విరాటుసమీపమున వేతనమునకుం జెంచు వేళలను వారించినాన
చెలగి వనిబరకుపజే యుడయును చుట్టు రిత్రామములను బ్రేరించినాన
పాత్రశాలకు వచ్చి పరికించి నత్తప్పులెవ్వైన పతినెటించి నాన
సభలలోన మాటసాగనుండనెదిర్చి, వంచనతోడ భాషించినాన
యుట్టిదోషంబు లేవిలేనట్టినన్ను। నిర్దయాత్ముడవై మననయుకుండ
శౌర్యపలుకు తెజంపింప గాదలంచి॥ పట్టిలాగదవి దియే మిథ్య
లమునకు 33

ఆ॥ అనిన గాని విడువకయునర్జునుడు వానితో రథము పట్టిలాగి
యురథమ్మె వ్వ। నా యునా యునంగనాయుత్తరుసవ్య। పాచి తోడనా
ధవసమున బెట్టె 34

సింహాంద్రమధ్యమము. త్రిపుటజాతి

నిలువజాలరథము మీద గనకు దండమోపెడి గనిక
కలవరంబు మానదు నాంక డుపులో వాస్త్రము వెట్టి కలియ త్రిప్పి

కౌంతేయుం డజ్ఞాతవాసమున ధనంజయుఁడై యుండి

నట్టులఁ జంచలమానసుఁ డుత్తరుం బని లువఁగ నన్నది
122 వాం తల్లియుం బుమన్నది త్రుటి, ననన్నఁగానమన్న జవం
పనరదన్న యుదితానేచేసనన్న యులన్న యుబవాచిన్నదేయన్న
నిన్న మెనన్న గానినాఁ పృథమునన్ను ఙ్ఞాచే యుంగ దేవరా చిన్నదాని
కష్టమైన నన్న దేమివో త్రోగనిలువగ పసివాఁ డనునెడు గనా, పన
గదుగాఁ జూడు, పసులు వేయునఁ బోనిదా, ప్రాణముం డెననినన్న
తనమునవి కాసఁ గదబు స్వన పశునికరంబు, వా, జేసామజ
చేయంబు, నాఁడె సనిబు వ్వర్ణంపు, టిరసమును దొలంగింపు, పన
మాఅఁ గదెం కటాక్షనిన సదాఁ రక్షించుకననక్షసనుని జింతింపు
చుఁ బోవలయుఁ గానిపురంబునకు గనిలువగ 35
వ. తత్సమయంబునఁ గౌరవవాహినీసమూహంబులు వారింగనికొంద
అనష్టిరవారిలోఁ బ్రాజ్ఞులగువారు తర్కించి యిట్లనిరి 36
సీ. ఆజానుబాహువు లియ్యధికగాంభీర్యంబు కలది ఫల్గుననకు గాక [illegible] యూత
డజ్ఞాతవాసవ్రతానుకూలాకృతి ధరియించియున్నవాఁ డరునియంట
నివసించియున్నాఁడు నివు అనఁ ప్పననిప్పు తెఱఁగునఁ దేజంబు మఱుఁగుఁజేసి
యుబుగాఁ కయున్ననింతటి ధైర్యశాలియై మనసెన్నని వడుమాట్లాన గడంగ
చిన్నగానను త్తరుఁ డెంటనున్నవేళ। రణమునుచు వచ్చెనెడు కౌరవులగాం
చి। పారిపోవుచునుండంగ ఫల్గునుండు। పట్టితెచ్చుచునుండెపోది
ట్టయుగుచు 37
వ. ఇట్లు బల్కులుండైన వైరాటియు మ్మాపొ పురుషునియు వార్తయ్యె కృష్ణ
ధ్వపరాక్రమంబులే మియునె అంగదునిదా యని విచారింపుచుండి
రయ్యవసరంబునఁ బాండవమధ్యముండు త్తరుంగని వచ్చి రథం
బుపైనిల్పి సారథి వగమ్మానని యోగించి నీ బాయు ధనుర్వృంబుగ
శమీవృక్షంబుఁ జేరనరుగుచుండ నత్తఱిఁ గాండంబడు సాత్త్వి
తంబులుగాం చి త్రోయుండు సైనికులకిట్లనియె॥ 38
చెంచుగురాగము. చతురశ్రజాతి
సైనికులారా మహోత్పాతములు జనింపుచున్నవి మన
కకటా

వాఠకత్త

శన త్వంబున నేనిన పింపుల, మే నులు మొగి మహానిశదము 123
తోగ స్తైనిగ మాసి నభోమునికూసనునక్లు ప్రొసవాత్య
ములప ధమృత్తి, నాసి(జెండియుల్లాసము మూని నిరాస(గనిరిరణామ
న(గాల్పులంబు గస్తైనిగ్ర వడిగల వాయములు తే డ(బడి జలములు మి
డిచెను కన్నులవెంటబతే । బెడిదమునై తమున డిడమూవెల్లను(గడ్డ
డిమండెను కారణము మూగస్తైనిగ వాసిత వేంకటదాసుని వ్యాధయ
నివాసు(డైనవారిను తింపు-చుక్క్ ధిసవెం తులత్రై వసరకుండ(గ్గ)జే
సినాను దురత్వము మూపినట్లుగ 39

వగ అనిమూలియున పెడ్డనిర్జెడియున యాలించినవా(డుగాత్వ నసము
యుభంగము కునేమూయనిశంకించి ద్రోణుండు భీష్మునితోనిట్లనియె

తే గవె అపుతెకుండ(గౌరవవీరవరులు । యిడుటు(బాడ సూపృపా(డు 40
వీడె ట్లుగలు-చు(। దాముసంబున(గొంవలు త్వరవేపొంచి । కార్యభం
గంబాన రుజరునాదిథరిగ 41

తే గ సురవదినూను(డెట్లనగురువరేణ్య । విమువు తెల్పడ శత్రువులమ
నమలబ్బు । తా వు(గడచితి మి(కమా(దలాపుమేలుసి । జయము(గాం
చుటనిదిమంచిసమయమనుచు 42

వ॥ అని సూంధార్థంబు కా(బిలికిన(బాండవుల నుసమయభంగం
బుతే దనికలశసంభవుండు సంతోషించె నటు పితామహుడు ధనంజ
యుండు నీవయా యాయుధరత్నంబులు సమ్ముఖలా మహాజంబు(
జేరి భూమింబయుని తోని యున్న నధనుర్బాణంబులు మొస్తం
బులగు టు(జేసినాను నిరుపయోగంబులుగా వునవనిన
భూజంబునమంచి, ఆయుబు పితామహుడని యుండు(గలవాండ
వజన్సాధనంబు లలాగంబు డివంబు(దమ్మానిన
వైరాటి పరికించి యయ్యూ యుచ్చుటుకు పృశవంబు కనంబడు
చున్నది ట్టివాన కార్యంబునకు నన్నునియోగింపవచ్చునీయ
నివనర్జునుండు నరేంద్రపుత్రా దానింబడి(ద్రొసి-చర్మంబు

ధనంజయ విజయ స్వార్థ సేవల బ్రహ్మ విద్యా బోధనము

124 వివరించుచు నారదుడు మనమున సంతసించి నరులను తృప్తి పరచె

లోపలంతయు విప్లవ సాధనంబులు నిర్మించి వదలిరి

ఆ మనుష్యు లాయుధ నాశ్రయించి తపము సాధనా బోధయం

బులు విద్యలను ధైర్యము గలిగి యుద్ధంబు చేయుచుండిరి దుండగులు

రిపు నిగ్రహము చేయుటకు 43

తెగ అది యుగాంతమున మహాకాండవంబును సాగించె వేదుగాదా నిగ్రహ

కానని నిగ్రహ దండనంబున సేవలు పంపెదన్ దానవులనిన్

నెలుచు సుదండ వృత్తి 43

పగ మది యుగాంతమున బ్రహ్మ నేల వర్షంబులును

బ్రజాపతియు ఆ పది వేదులును సురాధిపుండును బదియుగ

వత్సరంబులును నిశాచరుండు వందల సంవత్సరంబులు నిగ్ర

హంబుగా నక్షత్ర దండంబు ధరించిరి విశ్వమును తపనము

కాని శాండ వారిణ్య దవానల సమయంబున సర్వుల సకల సంగము

తవి నేర్చిన వృద్ధ ఆ పది వాలుగ ద్వంద్వములను వశంబు నందు

నని నియమించెనని చెప్పె వెండియు ధర్మ జ భీమ నకుల సహదే

వుల సాధనంబుల నిగ్రహించిన మహాత్ముండగు సుత్రుండు మ

రల నిల్చినాడు 44

మహా వానరాగము, చతురశ్రజాతి

చలే విచిత్ర మాయా గానా, పల్లె లో బ్రహ్మలారా

చలేగ యులాస్యంబునందు [illegible] బార్ధులెట్టి జీవనంబు

తో మెలంగుచున్నవారని ప్రశ్నలుండదా గుచూడ దేవులు మా

చలేగ సురాబు లేచెలంగు ధర్మరాజ భీమ సేనా వరాజపుత్ర

[illegible] పురంబునందు దాగిరి, సరోజనేత్ర ద్రౌపది వ

రింటిలో [illegible] నున్నదా పరాకుమారా వేంకటా బ్రహ్మ

మునుం పచ్చి సుమరించు భారతి పరం, వరదేవ చింతమా రవాణా

చలేగ 45

వారికథ

వ॥ అనవుడు సవ్యసాచి యిట్లనియె 46

తావేర

కంకభట్టు ధర్మరాజు భిమ్నకారుడు వృకోదరుండు
సంకటమొందక గాంధర్వశిక్ష సల్పువాఁడు నకులుండు
గోపాలుఁడు సహదేవుఁడు నేనె గోవిందు మఱఁదిన యన్న
ద్రౌపది మాలినియను చిన్నది మా దాపున నుండఁగదయన్న
ఆమెయందు మోహముచేఁ గీచకుఁ డత్యంతముకా అమాలి
భీమునిచే యమపురికేగెను సంగ్రామమునందున గూలి) 46

వ॥ అనవుడు విరాటసూనుఁడు । శ్వేతేంద్రాత్మజున కెన్నియు దివాన
సుం। బాననమగు దశవిధ నామావళి గలది అఁగఁజెప్పుమ
సంప్రీతి యొనర్చెన॥ 47

సుప్రీతితోడ వినుము బీభత్సుఁడు కిరీటి । పార్థుఁ డర్జునుండు ఫల్గుణుండు । శ్వేతవాహనుండు జిష్ణుండు మఱి ధనంజయుఁడు
వరవిజయుఁడు సవ్యసాచి 48

వ॥ ఇవ్విధ భేదయుంబు లకారణంబునఁ గల్గననియుండు వేదవక్కాణింతు 49

సురటి రాగము. ఆదితాళము.

వినుమా భూమింజయా గనిమునముసఁ గలసంది
హాము వారైపవ గనినుగ సునితాచె ధరణిన ళ్లజయుంచి, ధనంబుఁ
గైకొని, ధనంజయుఁడనై, తానెట్టివారలఁగని నిజయుంచుక తనకు
విజయుఁడంచు నన్నిడరు ననుగ వినుగ తెలిచాంచాల నాతోరిక
మెర్పుటు, వలన శ్వేతవాహనుఁడంచురుపి, వెలుఁగులధరగతవ
లయను కిరీటము(,) తలఁదాల్పుటచే తెఁ గిరీటినైతి గవినుగ యుట్ట
జోడునైన సమరణామున భయు, వట్టుటచే భీభత్సుఁడనైతిని పట్టినమా
టాడి రుకేల విల్లువట్టి శరము వేయుటనందడమను, వట్టున

ధనంజయ విజయ యశ ~~కౌంతేయ గాండీవధారుడు~~

పాలు సప్తసంఖ్యను వట్టి పేరు ధనుర్ధరులందు [illegible] వి

126 సుమాంగ అపరాజిత పత్న్యండై యున్నట్టు నందురు నన్ను

వేంకటాఖ్య వరమునిస్తవమునరింపుచు తత్సవిషయంబు వర్తించె

చెదసూవరాకుష్ణ యుకగ విసుమా ॥ 50

~~[illegible]~~ వ॥ ఉత్తరాఫల్గునీ నక్షత్రంబునందు

జన్మించుటంజేసి ఫల్గునుండని యు నారాయణ ధనంబునందు మునక

గాయంబున గననికరంబున జిష్ణుండనియు (బీ) భయము వరాయ

నామంబున గలకు అంతికి జన్మించుటచే బీభత్సుండని యు నన్నండ్రు

లుతురు, ఖాండవవనదహనసమయంబున బ్రహ్మ [illegible]

కృష్ణుండను నామంబు సంగరనిచెప్పిన సుత్తరుండు వృత్త [illegible]

రోపించి విజయాంభోపత్నంబులంబడి తెచ్చియుట్టి యుద్ధ ॥ 51

కఙ అర్జునుని మాట కనృడు ౹ పెద్దశిలాప్పయముల క్కు తస్నెలను మమా ౹

యొద్దనిలంబడి కొలిచితి ౹ శక్తివాదిసుతై మవామపులారా ॥ 52

సీ॥ సకలరాజకేసరి టశబలితపాదుడై తనరాయుధ ధ్వనంత ను నియంతు

బకపాడంబా విభూతశత్రు [illegible] దనుబవ్రాయుడై నస మారతనయునాడు

నరనిత్రింపా సురోత్తరముల నల్పవాం గాయ భవావృశేషా రునంచు

రాజసూయమునా మరవా దిమ్మలజయించి ఘనకీర్తిశ్రేకొన్న కవలయందు

నగ్ని [illegible] జనించి సంయమిబు నవ్వు ౹ శస్త్రగుణావతియైన పాంచాలియం

దు ౹ గానకము నరించిన కడది తప్పు ౹ లన్నియుత్త మింపవల యుమహా

మభావ ॥ 53

వ॥ అని భూమింజయుండు బహువిధంబులను తించి తన్నుపాదంబు

వడసిమహోత్సాననీ పడిరూపంబెలపొప్పించె నని ప్రశ్నించిన

పృథ్వీరాజపుత్రా పూర్వమార్గ [illegible] మకవిశ్వరాంగ నస్వత్రింపా

భంగ ప్రమదంబుసు మరియు ప్రవర్తనంబునకుంగొపించియుట్టి గష్టనిర

పించె నాశాపంబున పాతమునకు మాంసలెడు [illegible] [illegible]

రల మనోరుపాంబె కష్టామక విప్ప సాధనంబులం దివ్యానిసమర్త

రుదట్టు గావించె నటు పిమ్మట నాందీపంబు నష్ట యమాకారంబులు

వచనము

కాని తన్నైన దావానలంబునంబోలెను దేవరాజునకు బలంబుల

నెంచి తిరు గుబటిఁ దించి యుద్ధమునందు శ్రీకృష్ణుడు దారుకుండై యుండ 127

బులాకృష్ణుడు వారి రథము లంబున సారథి సన్నద్ధుండై వచ్చెనపుడు నిజరూ

పంబు(బహిరంగ)మై తంబు పతాకధ్వజంబై కుండలంబులు ధరించి విహారయోధుపతి

తమైన కిరీటంబు(తిరస్సు) వలె నమర్చి నిల్చెను చూచి సర్వ ధర్మజుండును సి

ద్ధవాంబై యుధిష్ఠిరుడును నకుల సహదేవులను రథంబులఁ గూర్చు

త్రిగర్త పతులు దంబులన్నిట్ను పాండవులను(జూపి తన్నెంచి దేవదత్తం

బును(బూ)రించుచు వున్న దిశలను సర్వ సైన్యము సన్నాహ సమయార్హం

బైన రథంబులు రోదించి కూర్చుకొనుచును త్రాసుండు స్పందనంబున

గదాయుధుండు 54

తోమర

తదయు కపాండవము ధర్మము(డు దేవదత్తంబును(బూరించెఁ

పిదప నులనేకము పడినచండ మున్న భీమసేనుడపుడు మించెఁ

సురలోకము పాతాళంబాదిగ క్షోభించెనందు వల్లన్

గిరులూగఁగను సంద్రంబులు కలంగఁ గిడ్డ దనిచ్ఛువియల్లన్

అరదంబునఁగల వాయుముఖములు మూర్ఛిల్లు పాత్రుడు మూర్ఛిల్లెన్

అరియునిద్ర సేనలు వాహనుల త్వంతము ఘూర్ణిల్లెన్ ॥ 55

క॥ అర్జునుసన్నాహ చిరత్నమాపద వసకిగి ఘోషనా రిఠిం

దత్తములు పాలుమోన్ని ప్రమథంబునను త్రాసుఁగో(గెలించి పై

కెత్తి కరంబులఁ నిమిర్చియును విరోధిభయాక్రాంతము కరం

బాత్తిన మాత్రమాత్రఁగను లూప్సుడియున్న విరాటు జుండను ॥ 56

ఉ॥ వింటికి నీకవా ద్వనములు తలకాలం దిజనించు లాదిగాఁ

గంటిని హరవర్షులనాకానాక దిశేమునందు సైనని

వంటి పరాక్రమోత్పన్నటుయు వంటి భయంకరనిస్వనంబుమి

న్నంటి వెలుంగు తేజము మహా కీనివిన్నదివేదు ఫల్గునా ॥ 55

క॥ అనిననవ్వుచు మాం మిండయును మాంర్చి తెరువాలని యమించి కిరీ

టి రథామూఘం యమించుండని రధ్యించె కుంభసంభవుండు మూర్ఛితమునకే

ధనంజయ విజయము కాంతయ్య [illegible] శాస్త్రి రచనము

 దరువు 56

మోహనరాగము. జంపెతాళము

ఓ కృష్ణ వచించెద వినుమా యోధనాగ్రణి వినుమా గనుమా [illegible]

[illegible] వచ్చుచు నా [illegible] సంగరమునకు, [illegible] శంకరు

ని [illegible] మెప్పించియున్నాడు [illegible] తనితో [illegible]

[illegible] వందల [illegible] మనమందరము [illegible]

యుండ [illegible] జయము గాంచదము [illegible] సంగరము [illegible]

[illegible] శంకరుని [illegible] శంకరుని [illegible] శంకరుని [illegible]

శంకరుని మెప్పి [illegible] శంకరుని [illegible] శంకరుని [illegible] శంకరుని

[illegible] 57

మురళీధరుడు

[illegible] వచ్చి [illegible] వచ్చిన [illegible]

[illegible] మందయము [illegible]

[illegible] వైతుని [illegible]

చందమగా [illegible] సమరంబున [illegible]

అశ్వత్థామ

చక్రవాకము. చతురశ్రజాతి

మాను మాను మాను యోధనాగ్రణి [illegible] పల్కు

[illegible] నిధులుండగ [illegible]

[illegible] బాలు [illegible] యాగవ

[illegible] సంతోషింపకు [illegible]

[illegible] వచ్చెడు [illegible] వశమా, [illegible] వశమా, [illegible] వశమా

యింత [illegible] వరమా, [illegible] మాటలాడదవేరా, [illegible]

[illegible] చావు [illegible]

[illegible] బాణంబులు [illegible]

[illegible] జంబుకము [illegible]

[illegible] తగవేరా, [illegible] సుమా, [illegible] వద్దు

వేంకటాచార్య

తేటగీ

నేనుడు (కృ)ష్ణుని మానము లెంపుగ నాన నించెదు ప్రద్యుమ్నని తో
ననరసము లుకల్పన సంయుము గమానము 59

కర్ణుం(డు) చెయాగ్ర ఆదితాళము

వంతవేల మాటలక

అంతటి మున నా దమన వారుణం డింత లేని బలవంతులు నదత్తి సం
తోషము తోఁ సింహారంబులు సల్పుచుఁగాని యాడుచుం జేరకలా
యింతగ గాండీవధరుని జయించుట నాక్కండ నేచాలుదు వెలిచి
నపుండలు లెండు వెండు నాముంద అనిం టికిఁ బాండు పాండవుల
దివ్యశరములను గనెంత॥ నేనిటుఁగని వారఁ ద్రోసపసాచి లేని
తాపంబును గల్పింప గాన భయము పురికొలిపి మిగా తనే నిప్పు
య సాదేసాయము ధనుర్మాన ధనమువెంకటాఖ్య వరసుంధైనఁగా
నిజయము నందవసరసముల గాని పోనమ్మన [illegible] టికి గనం
త 60

XXX

తోవార

పౌరుషము సారథియుం జీగతిఁ బల్కుచుండు టాలించి
శారదవతుఁ డిల్లని వచియించెను శాంతితో డమలెంచి
మనమింద అమర్జునుఁ డొక్కండని మానసమున యోజించి
చనె నమాట విను మాతని ధాత్సన మర్థనముగ ధ్యానించి 61

శ॥ బలిమిక్షాండవ వనోర్భుని డుపర భూపశ్రేణి నిర్జించి వా
రల విత్తంబును దెచ్చినప్పుడును భద్రాది విగ్రహాన్ననా
డలి రొత్తుందవి [illegible] నుకారలమున బాలు పోటాపేమి పౌరషా
రులగంధర్వులఁ దోలినప్పుడును బార్థుండొక్కరుండే కదా. 62

ఆ॥ యాజ్ఞసేనినై మహాసత్తిఁ జమువించి। నరశరాగ్నికోర్వఁ దరముగా
క। పాఱిపోయినట్టి పార్థివగణములో। నెవ్వకలవా లేని వేవిచింప 63

వ॥ అవార్నంబు [illegible] లకు లికి మయమాటలాడుచున్న సూతపుత్రు
నివారించి గాంగేయుండు ధరాసురులఁ గాంచి యాచార్యులారా

శ్రీకాంతే యాజ్ఞాతవాసము ధనంజయ విజయము

 ఆరాధేయుని వాక్యంబులు స్తోత్రపు లాపంబుల భంగి మనమునం గీకారయోగ్యంబులు గావు కొత్తలు గావిదియట్లుండ నిండు వేదంబులను ధనుర్వేదంబును వల్లించిన ప్పట్టు ప్పపాండిత్యంబార్జించిన యారక్కడయో పూర్వదుష్ట విద్యాగంథంబుగల మీ మక్కడ సుయోధనున కేమి దపాయంబు గలిగినచో నారంబు మీయందు నిలుచునంతియు గాక పాండవుల రక్షావాసంబగు నవత్సరంబున నధిక మాసంబు వచ్చు నక్షత్రంబున వ్రతనియమంబు నిస్సటి తొలగించెను క వారికి సమయభంగంబు లేదు యిప్పుడు సముద్రాక్షియై వచ్చినవాఁడు సురాసుర మానవ భయంకరుండైన ఫల్గునుండు మఱియు నతండు దైవమానుష బలంబులు రెండును బాహ్యంబుగాఁ గల్గిన మహాత్ముడుగావున మన కుజయంబు దుర్లభంబు సంధియోగ్యంబనిన సుయోధనుండందుల కియ్యకొనడయ్యె నంతలో గురుండిట్లనియెఁ గాంతేసన్యంబుతో దుర్యోధనుండు ముందఱనుఁ గాంతేసన తో నావెనుక గావుటను గతిపయ సైన్యంబులతో నావెనుక మనము చావులు చితంబని నన్ను వాహనుల విభజించుకొని పోవుచుండిరయ్య సరంబు నంగీకరిటి మురుచమూసమూహంబుల సమీపించి వైరాటి తో వచ్చాగాగ్రంబు నురాజరాజునుగా నంబడుటెవడు ఇతి శఘ్ర గమనంబున రథంబుఁ దోలుమనుటయు నతండిట్లనియె 64

తే॥ అంతలో సవ్యసాచి పుంజాప్ప్తుడైన । త్రోణగాంగేయ శారద్వతుల
మఁగళ్ళ । శరములు పఱ్జు రెండేసి శరములేయ । త్రోణుఁడమరాప
గాసూను తోడఁ బెల్కె ॥ 65

భైరవిరాగము. రూపకతాళము.

ఇటులుండగ నవలీఢ ॥ సజ్జనులను రాం॥ చిటు॥ మిటిలత్వంబున మనమునఁ గూడి రాగఁ జూచియు సంగ్రామ నాయోజింపక మిన్నటు మదభక్తింజూపెను ॥ ఇటు ॥ రెండమ్ములు కర్ణంబులదండ నెసఁగుశలమడిగి) దండమును చూరెండేసఁ బదమ్ముల సామీప్యంబున ॥ నిటు॥ జరిపెనరణ్యవాస మజ్ఞాతవాసస

శారికథ

మయంబున గవరి పరివేషములనైనల్లఁ బరమాత్మునమానఁడం 131
కగయుగయులనేంకటదాసుని వర్ణితయమృతదైవ(శ్రీకృష్ణు)డెలమితోడ
నిష్ఠవర్తన్నానెట్లైన గలిపించును గయాయుగ 66

వ॥ అని పల్కిన నా రాజయుక్తి పంచాదృలను సంతోషించిరటు పిమ్మటఁ
షన్డండ యప్పలారారా కెరటిమనల (గు)గంటఁ జూచుచుండును చున్నా
దలుండు మనను నుడి శౌనకసునకుమధనంబునఁ జేరిన చారు(డు)నేన
జయుంపనలవిగా ధునాథవపతింబ్రోవవలయునని చెప్పుచుండఁ గప్పు
డివారలంగడచి గోపులసమీపించి తనపనివాడినిశతరి లేమాశ్వ
రంపరలచే వదూతనవరండంబులకంధకారంబుఁ గప్పించి పసులవిడిపిం
చి గోపాలురకప్పగించి పనిచి మరలఁ బ్రతనాచయంబుతోడఁ దాకనున్నప్పు
డు 67

తే॥గీ॥
అతిసంతసమున వానలు నిర్జరులాకాశంబునఁ జేరి
మాటలోఁ బ్రేరపడుచుండిరి సంగరమ్మునదఁ జూడఁ గోరి
ఇటులుండఁగఁ గఁ బాంచుఁ రాజ్యు వెలుపుటలనాగలు సవిరచక్
దటుకున వచ్చు నిజపుత్రుని యుక్షపుతాపమును గాంచక్ 68

వ॥ ఇట్లాలంబుఁ జూడనుపక్రమించి యాకాశంబు నిరవకాశంబుగా వెల్లు
లుమూఁగిన పిమ్మటఁ బురందరనందనుండుత్తరునితోఁ గురువీరులవె
అవిలుగా నిరూపింపుచునిట్లనియె 69

సీ॥ జాణైన జాళువా జిగిబెడాళ్లలవాఁడు తుగ పుట్టువుల మిన్నయగు గురుండు
తిప్పకూతురు మావ దిను సుటెక్కెము వాఁడు తుదలేని గడుసరి ద్రోణుపట్టి।
ముక్కంటి తత్త్ర డెటెక్కెంబుగలవాఁడు విల్లుల మిన్నయైనట్టి నృపుడు।
వలమురి పఠించేఁ బోలుపు మీటినవాఁడు కర్ణుఁ డెచ్చులకోరు కల్లరుడు।
చిలువటెక్కెయముంబు చేఁజెలంగెడువాఁడు। రాజరాజు బలువిరాజమాన।
మైన తాటిటెక్కియము వాఁడు వినువాఁక। కొడుకు వీరి నెల్లఁ గూర్చి
గనుము 270

వ॥ అని వర్ణించుసమయంబున నర్వత్థామ కర్ణునితోఁ గర్ణాకపిన

తనయుండు సమీపించె సైన్యంబులను అమాడక మానదుర్గతిం
ఘమునవడ్డ వుండుకొల్పించి విప్రపుంగవా పరిహాసంబుల
దన్ను మనటు చేసెదనో మూడుమను చుండనత్తరి నుత్తరుండు సార
థ్యంబానర్చ ఫల్గునుండు విజృంభించి గాండీవంబు సారించి ॥71

సీ॥ పిక్కలక్కలుమకులొడ్డక లూచిక్కలు తలచి గికొండలి భూతధాత్రి(గూల్చి)
బొజ్జలజ్జలు తలపుజ్జలు కనుబొమలు వ్రనులు మాడికొండలి నాలు(గ)జేసి
కరవములు చెవులు వెన్నములు రమ్ములు నగ్గాడికొండలి ముగ్గ(జే)సి।
మోకాళ్ళ పాదములొండ మోముల గ్గాదలు త్రుంచికొండలి(బె(న)మాల జేసి
బాడిసెల(జె)షైనట్లు అంపముల(గోసి। నట్లు చతురంగబలములనర్జు
నుండు। బారిసమరనహాతశేషబలము తెల్ల। భయముచే(దల్లడి
ల్లుచు(బా)అ(బోడ(గె ॥72

వ॥ తత్సమయంబున(జిత్రాంగదాదినుమారులని క్కించి కర్ణును
జుండసు సంగ్రామజిత్తును సంహరించిన రాధేయుండె దుర్జనుల
యున తనతో(గిరటియుక్షనియె ॥73

మోహనరాగము ॥ చతురశ్రజాతి

నిలునిలువుము రాధేయా ॥ నీవెంత రాదురభిప్రాయా ॥
నిలు ॥ కలహంబునతో నిట్టు నిలువంగలవాతులువా ॥ నిలు ॥ పలి
కినాడవటపోయు మగలు మంగలనా సరియగునూరు తెవ్వరని । పలికిన
చందంబున(జేయుటకు న్నలువ నైననలభియటానె చెళ్ళి బళ్ళి ॥ నిలు ॥త్రే
పది(గనినబ్బిన ప్పుడెన్నరూ పుమాపదలసియుండ(గాని। నాపలని
రతి ధర్మపథమున కొడియుకుంటె వంకటాషునని। తాప
ములను వా ప్వనట్టి శ్రీహరి। ప్రాపుగల్గనా పనిం(గో(గోప
ము ॥ నిలు ॥74

వ॥ అనినంగాననుండి ట్లనియె ॥75

తోవార

అప్పుడు ధర్మపథంబునకొడితివని యనాడదవురాదా
యిప్పుడు నీవుగట్టిమించు జూపింపుము యింక ఇలలోనా మీద

శారదక

అనివచియుంపుచుఁ గర్ణుఁడు శరముఖ్యపటుప్రయోగింపన్ 133
ధనంజయుఁడు పొడిపొడి చేసెను సుర్రతతికనియానందిత 76
వగఇవ[illegible]ధంబున వారి ద్వయము పరస్పర బాణప్రయోగంబున
ర్పుస మయుంబున 77

తే. గరవిమంయూఖంబులకు నైన రంధ్రమీక చెలఁగు వాయువునకుఁ
ప్రవేశింపరాక సైకతము సల్పినను ధరసోఁకనీక కర్ణుఁ డర్జునుఁడయు
మార్గణములొప్ప 278

సీ. గ్రహారి జితజృంభింగిఁ జోరుసల్పుచునుండఁ గర్ణుని సేన లాక్కముగిఁ గ్రీడి
పై బాణనిచయంబుఁ బరఁగింపఁగా నవ్వి కవ్వడి వాటలనావ్వఁ జేసి
కొనినుఁ డేసిన ఘనశక్తి ఖండింపఁ గాన తండతిగి దోర్గర్వమెసఁగ
నైరాటినాంటుఁ దేరు దచ్చులకోరుల నుఁగొట్టి కేశకేతనము పడిటు
నేసియటు వడిశరముల వాసవాత్మ భవుని దేహంబు నొప్పించ ఫల్గునుండు
ముండిపడి గాండివమునఁ బ్రచండములిశ సదృశమార్గణములుఁ దూర్చి
జాడవేక 279

వ. ప్రయోగించి రాధేయుని సర్వావయంబులు చాల నరంధ్రంబు
లుగా వించిన నతండు పౌరుషంబు దిగనాడి పాఱినత్తఱి వరేము
ఖడ్గచూండు దేవదత్తంబుఁ బూరింపుచుఁ గలకో దుష్టుతుని పై
నరుగుచుండ భూమింజయుండిట్లనియె 280

సింహాప్రమత్తము. చతురస్రజాతి

అప్పునెనోర్వఁ జాలనంచున్న గాండివధర గయ
భోగడబ్బనఁ జెలరేఁగి గొబ్బు గొబ్బున నివేయు నోలల దెబ్బలు పిడుగుల
కంటె బొబ్బల ధికమటుఁ జేసి నిబ్బరింపఁ జాలక తబ్బిబ్బు నొందు
చున్నవాఁడు గనవోగ పుట్టినది మొదలునే నిట్టి చోద్యమున్నాఁడెయుఁగ
గట్టులు కతోడఁ బోరు నట్టి దిన్నఁ జూడదుం డనాట్టుకానసాగనింకన
ట్టు తేరథము నినిలుతు గనవోగ మచ్చికతో వెంకటాఖన నిచ్చులరక్షిం
చు నట్టి లచ్చిమగనికరుణాచే మనవచ్చినపని దొరనింక నిచ్చు
ట [illegible] రణమేలపురముఁ జొచ్చుటమేలొ నుగాని గయ

ధనంజయ విజయము

134 వ. అనిన ధనంజయుం డిట్లనియె 82

తే. గ. నాయనా నీ యమునకు ధ్వజంబు కడిఁది| సూర వరుస్సులాబు లి మాని
ప్రుక్కఁ జేసి| తిరిగి తా ప్రథమమునఁ జూచు బోధించి గురుని | కేను గుణాఁడు
నిఫల్గునుం డిట్టులనియె 83

క. అ యన్నన నేచె యామిగులకు| క యప్పమునఁ జై యరాదు నా ధన
రరముల్లు యన్నదనే యామునఁ గగురుఁడ యప్ప ర్త్సు నూమాఁ దవాది
యమన్నలు నూరెసెర 84

తోహార

గురుఁడైన సమార్గణంబు తెల్లను నా బ్బునఁ ద్రుంచి వేరటి
సురవరులగ్నింపఁ గగురుని మోఁదఁ జూపె నుశర ములధాటి
అతిరథవరుల ఉపుద్ద వెళ తెభయంకరముగఁ బోరంగఁ
మతిమంతులు కాని యాఁడిరి వారలమానసంబులు వొంగఁ

85
సీ. గురుఁడు ప యస్తరయమంగులకోరి సంధింప వారవాస్త్రమునఁ గప్పదియుంచ
నాచార్యుఁడలమి నాగాస్త్రంబు తొడిగిన గారుడంబునఁ గ్రీడి పరు మాప
ద్రోణుండు పతరుల పోరనా లనేసిన నరుఁడు శాస్త్రంబున మరలించె
పవనసురుండు బ్రహ్మాస్త్రంబు వచరింప విజయుఁ డయ్యస్త్రంబ విడిచి మా
మతియుఁ బోర్ణుండు వివిధాస్త్రముపోముఁ జూప| వానిఁ బోణుఁ(డ చే
డంపన వాపస వాత్త| జుండు సెలరేఁగి ద్రోణుని గండడంచి|
కడచిసనలునెల్లనోర్కు వధించె 86

వ. ఇట్లనేక సైన్యంబుల రూపుమాపి భీష్ముని తోసమరంబానర్చి మరలిం
చి కృపాశ్వత్థామలనోడించి సుయోధనుని వైరుమణులు డుల్చి గర్వభం
గంబానర్చి తక్కినవారల(దూలనేసి సమ్మోహనాస్త్రంబు సంధించి
సైన్యంబులాక్షణపట్టపవీంద్రియపరం(చం)బులుమాలుచి మూర్ఛాగతు
రయ్యవసరంబున సమీపసరోవరంబున పాయంబులెనరు త్రావించి

మారెక్క

శ్రీరాములు

వైరాటి సభ (దొడ్డి) యొక్క పరిశుద్ధ స్థలంబున రథంబు నిల్పు ఫ 135
ల్లినుండు తిరుని తోనిల్లినియె 287

ఈగకారవసేన మచ్చురమ్ము తానె ఈగమూర్ఛలెగా మూర్ఛలం
దేరకవము న్నదిపుచ మృదించి తడయుశిరంబరంబు విం
పారగ(గాసిత మ్మావిబు) ధాగ్రశి యతావిసవా(కపట్టినం
జేరకుమా శరంబు వితసేయు తెలంగునలుంగునాత(దుక 288

ఆలిఅనినమత్సరాజ తనయు(డ కౌరవ (సేన(జొచ్చి) మూర్ఛలను మూలగాలట్టి
పోసరిజనతిశి(ఘు)మున(గాసి(తెచ్చి)యక్కరటి కెచ్చినారి 289

[illegible]

[illegible]

[illegible]

వెత దసంతరంబున గ్గం గ తేగొప్ప దరి సుయోధను(డుక్కుమిగిలి
తనగతిని మూర్ఛ(దేరి సముసలు(గాంచి (యిట్టు) వైనసున రుని జయిం
చి పోవకు నినగాంగయు(డిల్లినిన తనితో ౘ గ 91

సావేరిరాగము - చతురశ్రజాతి

ఇంకెనైనా గ బుద్ధిలేదా సుయోధన గయింక గ శంకలేక
పవ్వసాచి మా(దికి) బింకము నిపురల(బోవలయునని) అంక యవసేదేవ
లస్సన్న ముల్లు) పొంక ముడిగి డింకవేయునక టూ గయింక గ తలపొంగుగ
అటుటెలు(గక మూర్ఛ)లమునింగియున్న సమయమందున (దలలు
తలగకుండ నంబులు) వలనా పవ్గ(గాయించిన రుకొవ్వు) జలధి
యున(గవలదా) దురమునను (బిరిచియు తనిమా(ద) మనకు(గల
బలమంతెరంగా) అనుచు మది(దలచితి వేమిగదా గ వలదు
వలదు-దుమి వేంకట దాసున కలఘు వరము లిచ్చు కృష్ణు(డే తనిరాబె
తిరా(క్రొటుమనలరజాభూమికి) బలి యిచ్చును తిరిగిపోవు యిదె
సునిసంక గ 92

ధనంజయ విజయము.

సీ॥ అని విభీష్ముని మాటలాలించి రారాజు తన సేనతోఁ బయనమై నాకవయ
136 మార్గంబు పట్టిన మఘవాత్మజుఁడు వారి సాంగ కాంతదేవ్వగయూ
పత్త్రముల్ చిరుమలు బలియసి డమ్మాలు బడ్డ వైపించి సురుశరధ్వజ్ము మార్గ
గాంగేయుల మునమున నద్భుతంబుఁ గావించి పోయవచ్చి తనసు సుమీఱయు
బలిసి మానసకమునినుండె పగులఁజేసి కౌరవులు తనరూపంబుఁగా
నలేక దెసలు వడుచుండ మొగమున నగవు తోఁప బమ్మి కడకగ
నుత్తరసహాయుఁడై నరుఁడు 93

తే॥గీ॥

గాండివాది పరికరములు శమీనగంబునందుఁ బెట్టించి
దండనున్న కపి హతాశముల తద్ధానంబు సేయించి
సింహపతాక త్రించి బృహన్నలయు చే నన్నసరూపు ధరించి
రంగు మీఱ సారథియై యుత్తరుఁ దక్కువముని గొలిపించి 94

వ॥ మత్స్యనగరంబునకరుగునప్పుడు శస్త్రాది విలింపులును పాండురాజాదిరా
జర్షులును ఫల్గుని ప్రభావంబు వేనోళ్ళఁ గానియాడుచుండ మదమనివాసం
బులకేగి ఉత్త చి నుత్తరుని తోసన్నసాంచి రాజపుత్రాని విజయం
బు పురంబునఁ జాటింపుమని నుత్తరుండుని రుత్తరుండు పోవుచుం
డె నంతనక్కడ విరాటుండు సుశర్మచే విడివడి ధర్మరాజాదులం గూడి
పురంబు సొచ్చి భూమింజయుని వృత్తాంతము వినివ లితెఱంగుల దుఃఖి
పుచుండ నతని వారించి కంకుం డిట్లనియె 95

మ॥ అనుమానింపకనీవు చింత విను మ్మయ్యా భూరి దుఃఖంబుఁగై
కొననేల బృహన్నలా సహాయుఁడై గోవర్గముం దేరఁ దన
తనయుండే గసురాసురాలైన తర్జించినన్ గెల్చి చ
య్యనఁ దెచ్చుం బసులన్ మరల్చి కురుసైన్యం బెంత భూమీశ్వరా

వ॥ అట్టి సమయంబున గోపాలకులరుదెంచి విరాటుంగని దేవా మన 96
యుత్తరుండు వైరుల జయించి గోవులఁ దెచ్చుచున్నవాఁడనుటయు విరాటుండు
పొంగి యుత్తరుని విజయంబుఁ జాటింపుమనినఁ గంకుండు బృహన్నలా విజ
యంబుఁ జాటుండనియెన దివిని నెత్తమాడుచున్న సారంగాని మత్స్యపతి
ధర్మరాజముఖంబు నంబాడించిన ప్రవింపుచున్నరక్తంబును మాటిని పరిచు

లజలంబులం గడుగుచుండెనిదిగో మునివరాకారుండడిగెన సైరంధ్రి 187
రాజేంద్రా యున్నవాని రుధిరంబెట్టి బిందువులు భూమియందుఁబడ
నన్నవత్సరంబులద్దేశంబునకనావృష్టిచే క్షామంబు సంభవించు మన
టికే. దునదీ రవంబాలక యున్నాన శ్రుతిననివచించె నంతట గాజుండుగోవ
యరంగని బలహాస్థలనిచ్చోటికే రాకుండగృహంబునకుంచాముని
నాపల్కులూగా వచింపుడని పలికెనగో వాలుండట్లా నర్వనత్తుడుండు
మహాప్రసాదంబని రక్తంబులమంటుకయుండు బంధించి నిజనివా
సంబునకరిగెనంతను త్తరుండు వచ్చి తండ్రికి నమస్కరించి నదివించి
నిజాంకంబునఁగూర్చుండబెట్టుకొని మెల్లనని ట్లనియె 97

కల్యాణి రాగము. చతురశ్ర జాతి

వినిపింపుమా నందనా సంగరాణంబు తెలుగ విని|| వినుత
శిలపైడితోడఁ జనిన పుష్పారవులఁగని వారితోడ జన్యము సలించు
చుండమెల్లగ యెట్టి వారినై సగలుచునట్టి వారు రాజ రాజు పట్లనందు
(జెరియున్న ... టి జెట్టి మగలట్టి వారిఁబోఁకిన పెట్టులాత్తిగెలను
బట్టితెచ్చినావు జగాజెట్టినాకడు పునందుఁబుట్టినందున నెట్టియ
శంబుఁజేపట్టినావ యున్నమువ్వల పట్టియుఁ గనట్టూతెక|| విని|| గాం
గేయుడాది సూరులున చెచ్చి భంగము నందనా ఇటరెయు యుంగరాజునెవిధ
మునలాంగఁజేసితి వేంకటాఖ్య నింగృపాకరించు యగతురంగుడని
న్నో మునా సరావంగమయి ఆఁమ మయ్యె|| విని|| 98

వ|| అనిన భూమింజయుండిట్లనియె 99

మత్తకోకిల

నాకు శక్యమె కౌరవాళి రణంబునందు గెల్వది
వ్వాకృతింజనుదెంచి యొక్కమహాత్ముఁడోడకు మంచునా|
శోకముల్లన దెంచి వాజుల తోల్కు (దేల్చి) జగంబుచే
నాకుఁజెందఁగ వైరి సేనలఁగాంచి తాత్రమువాల్చుచుత్ 100

తేగ|| దోసిరాయులు పచ్చ పచ్చఁ గోసినట్లు| చేలుకుఁ గడలనుఁ గత్తిచేఁ దెగిన
ట్లు| బాడిసెలదారువులఁ జెక్కు భంగి నతఁడు| సమరమునఁ గురుసేనల
సంహరించె| 100

సీ॥ తాధియు భూరిపరాక్రమంబడఁగించె గలశసంభూతు మస్యుక్కండదేన|
బల్లిదుండైన కృపాచార్యు నోడించె, గురుసుతు వివ్యమస్వరకార్యమాన్ప|
వినుమా కర్ణు తోడి నసిపోరి జయించె, శకుని దోర్గర్వనాశంబొనర్చె|
నర్జునుండు నిసురాంగారంబు నకుఁ బాఁచె, వసువరా జుత్తాంబుల వినుచు
దక్షినట్టి యాధత తానెవ్వరారాజు| మదు బుమాటలు దుర్త్తిమాగతనంబు|
నెరపిన న్నగాంచె ధరణీశ యాతని |బరవసమున గాడిమసు లును
తెల |101|

వ॥ మఱియు నమ్మహాను భావుండప్పయాసె దేనానంబదు నని పంచి భూవిజయుండంత్య పురంబునకరిగి విరాటుండు సుమ హోవిన్న యంబు నవిశాంతంబునకుంజని యునంతరా(త్రి) పాండవులంద ఱొక్కచోటుంజేరి వర్ణముదితోఁగవ్వడి భీమసేనా ధర్మనందనుండు నిన్నటి నాయంరాలమాదిగా నావేళ గంబుఁ జూడ వచ్చుచున్న వాడర్గారకాంబు విచారింపు మన భీముండట్లా నర్వయుధిష్టిరుండు విరాటునకుఁదనకు జరిగిన సంవాదంబును విరటుండు తన్ను సారతోఁజూచుటయు నెఱింగించి యాగాయంబు సూచిన వారు విరాటుని యెంతు[illegible]గాపింతురని యట్లు నటించితి నని నముండి పడిపాయుధ్రుండు |102|

తేటగీ॥
తనకొలం దాయిట్లుగ తేకనిన్నింత పనిశ్రేసినాఁడు
యనసు తపురకంపదవిరాటునికెవ్వరేమియుమనేదు
నావుదుధర్మజుఁడిట్లని పల్కెను నా యన యాపని వలదు
జీవనదాయకుడైన వాని శిక్షించినదోషముపలుకు |103|

వ॥ అనినిహారించి యారేయిఁ గడపి మఱునాఁడు రుక్మదయంబు నందుపదేసహోతుడైన పాండవులు మంగళస్నానంబాచరించి శ్వేతవస్త్రాప్రసాదంబునవిజయంపంబులువడసి కాలుపకూటం బునకుంజని ధర్మపుత్రుండు సింహాసనాసీనుండయ్యెఁ దక్కినవా రతనింబరివేష్టించి యున్నతాసనంబులం గూర్చుండిరి యంతనా టు విరాటుండు వచ్చి తన్నుఁగాంచి చేచి గారవింపన దనకో పించి |104|

హరికథ

ఆ॥ కంకభాష్యముం తగరవంబు నేలి। చెదబాపఁదవన 139
మానవమున। నన్నఁ గాంచి వేవేకు నాత్మవసుమతూ ॥। నమ్మనుండు
వత్మైనతని తోడ ।105

సీ॥ ధర్మంబుతో ధరాతలమెల్లఁ బాలించు తేజరిల్లిన ధర్మరాజితండు।
బకహిడంబాది ప్రబలనిశాచరుల నాజి దాఁకి చంపిన వృకోదరుఁడితండు।
విజితాసమాంబక విగ్రహసుందర ప్రజ్వలుఁడైన యట్టి నకులుఁడితండు।
సకలశాస్త్ర విచార పారగుఁడయి రవిఁగాంచిన సహదేవుఁడితఁడు
సాంపసంబున ననుఁ బురోహితంబు పాకశాస్త్రంబు వాడిగా వలనంబు
(జలుపుచుండెరిక్రాల వశంబు వల [illegible] నఁ। దప్పదు నగధయ్యసపూర్వ
సృతమువు హాస ।106

సీ॥ మాండవ్యారణ్యంబు ముంచి చవతిజ్ఞచేఁ జండగాండీవకోదండ మొంతి
ఘుల ప్తి [illegible] నైయనిలోఁ బ్రకృష్టశౌర్యము మాపి, భూర్జటి కదిసి సంతుష్టుఁ గాంచి
మర్త్యదేహముతో సమర్త్యలోకములోఁ బ్రవర్తించి సురలచేఁ గీర్తిఁ గాంచి
చక్రికృపాప్తని ర్వక్రపరాక్రమప్రౌఢి యచ్చి విప్లవముల నాల్గి
నడుమారుఁగతిసిపరానీకములను। వఁకఁ తోఁ గబ్బి వరసింగి కొకులంబుఁ
గైకొనుచు వచ్చి మోదంబునకొసంగి। నట్టి మహానీయుఁడితఁడు సుమ్మా
ర్జునుండు ॥ ।107

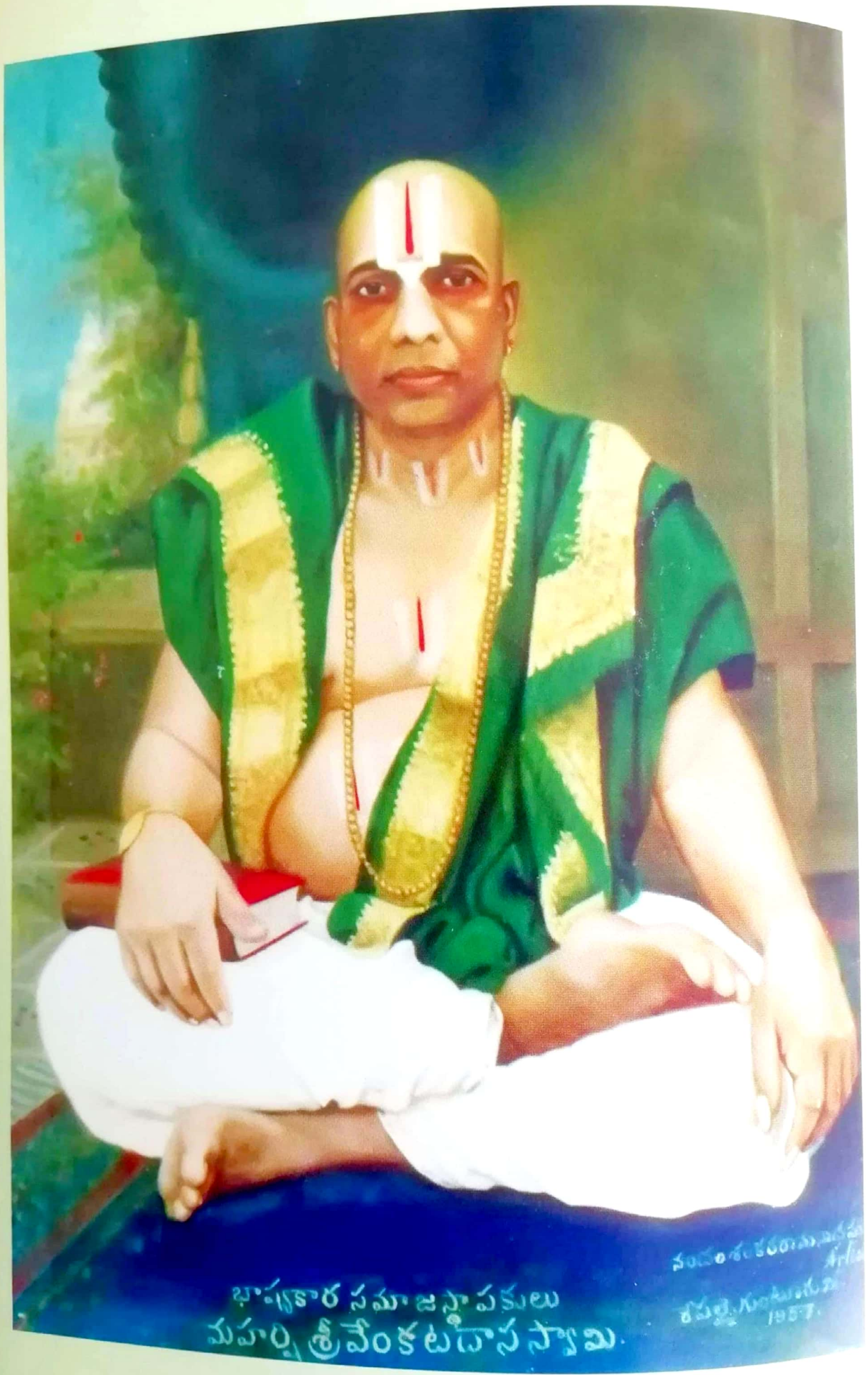
వ॥ మరియు నీమె ద్రౌపదియని భీముండు వక్కాణించినవిరా
టుండు సంతసించుచుండె నంతలో నుత్తరుండు వచ్చి తండ్రి
తోనిట్లనియె వీరు పాండవులనుటకు సందేహంబులేదు నిన్ననన్నుం
గాపాడినవారు గదా యని యుత్తరవృత్తాంతంబు విన్నవించి
నమస్కారము గావించె పాండవులు భక్తి వినయంబులు మనంబున మల్ల
డిగొనుచుండఁ బాండవులకు సాష్టాంగ నమస్కారంబుఁ గావించి
బహువిధోపచారంబులాచరించి యపరాధక్షమాపణార్థము
త్తరకన్నను ఫల్గునునకు సమర్పించిన నప్పార్థుండిట్లు [illegible] నాయ
నికన్యామణిని (గురు తుభావంబునం జూచితి నన్నధాభావంబు
నొందుచున్నా పువనభి [illegible] మన్ననకి మనుని చెప్పరాజాంగీకరిం

 బువదలి ధర్మజునకు ఒసంగించిననంతనందు శ్రీకృష్ణదేవ
నకు నుత్తరంబు ప్రాయుబుయు నప్పును నేత్రముండ భీమ
స్సంహా కాని సపరివారంబుగాను పర్ణాప్ప వరంబు జేసి పాం
డవవివాహాబాములుచే సకల విధసవత్సలండి యుత్తరాభిమన్యు
లకు వివాహంబు గావించె నటు పిమ్మట ద్రౌపదీ పాండవులు
శ్రీకృష్ణ సహాయులైసు ఖంబుగా గాలక్షేపంబు సేయుచుం
డిరి | 108

క|| ధనంజయ విజయ ప్రాసిన | మానితులగు సజ్జనుల సమాజము
నందుం | బూనిక తో వినిపించిన | జ్ఞానపద సౌఖ్యముండు సర్వ
సుఖంబుల్ | 109

క|| మంగళము రుక్మిణీవర | మంగళ మానందనిలయుమ ధుసూ
దనస | మంగళము దేవకీసుత | మంగళమిదె నీకు భక్త మందా
రహారిగ || 110

ధనంజయ విజయము సంపూర్ణము

భాష్యకార సమాజ స్థాపకులు
మహర్షి శ్రీ వేంకటదాసస్వామి గారు